

* P * V * I * S *

* 1 * 6 * 2 * *

- I. Quindies Theologicum Augusto Principi Anhaltino Nuptias celebranti con-
secratum à M. Zacharia Wommengiero.
- II. Causarum conjectio, quibus moti Status Regni Bohemæ ad Novi
Regis Electionem processerunt.
- III. Secretissima Instructio Frederico V. Electori Palatino data.
- IV. Sermones Injocor ad Christianam Danicæ Regem Joan. Angelicæ.
- V. Soteria Academia Wittebergenfis Johanni Georgio Electori Saxe Polite.
- VI. Idea Principis Boni seu Oratio de Vita et Obitu Johannis Georgii Princi-
pis Anhaltini M. Alexi Frederici Wendelini.
- VII. Panegyricus Parentalis Rudolpho Principi Anhaltino de Tur. ad Esom.
- VIII. De Vita et Obitu Johannis Georgii Principis Anhaltini D. Cyriaci Herdiani.
- IX. Narratio Ubergur de Johanni Georgio Principi Anhaltini Vita et Obitu.
- X. Halcedonia Tremisq; Francofurtana D. Cyriaci Herdiani.
- XI. Causarum Romanæ Ezergetes Christianus de Vita et Morte Georgii
a Sersonais.
- XII. De Industria et Studio Laboris M. Samuelis Dessemerii.
- XIII. De Aëris Salubritate et Studiorum Commotitate in valle Francim-
mæ Gurdem.
- XIV. De Eragatione, Utrum Literarum Cultorib. pht peregrinatio?
- XV. De Origine et Incrementis Cottonis M. Benedicti Ambrosii.
- XVI. De Vita et Morte Joachimi Scharbuzzi Wilhelmi Scharbuzzi.
- XVII. Iusta Funeraria Johannis Ezerhardi incho pro pinere sublata.
- XVIII. Programma Publicum Academiae Francofurtensium.
- XIX. Institutio Publica ad Doctoratum D. Cyriaci Herdiani.
- XX. De Ratione Status et Prudentia Regnatia Martini Milagii.
- XXI. De Spiritibus Familiaribus.
- XXII. Solemne Funus Ostavianæ de Goshiesen
- XXIII. Exequis Solemnes Johanni Christophori Herdiani.

31. 30

ANNI
CI. I. CXIII. & XV.
EXERCITATIONES

HYBERNÆ

Lectiōibus

Disputatiōibus

Declamatiōibus

publicis

In Electorali Gymnasio

Vallis Joachimiçæ

adornatæ :

^{quibus}
Porro agenda adjunguntur.

Diodorus Siculus Bibliotheca

libr. xij.

τὰ μὲν ζῆν τὴν φύσιν αἰλιαν ὑποληψέον, τὰ δὲ καλῶς ζῆν τὴν ἐκ
τῶν γραμμάτων συγκειμένην παιδείαν.

Vitam quidem naturæ, benè autem vivendi rationem literis
& disciplinis imputare debemus.

Francofurti ad Oderam

excudebat

FRIDERICUS HARTMANNUS,

Typographus & Bibliopæga,

ANNO

M. DC. XV.

Collegarum nomina.

Illustris Gymnasij.

Pastor M. URBANUS SOBOLUS, Francof.
Marchicus.

Rector M. SAMUEL DRESEMIUS Dith-
marus.

Diaconus M. JONAS ULRICUS Francofuro-
tanus Marchicus.

Corrector M. TOBIAS MAGIRUS Angrom,
Marchicus.

Subrector M. JOHANNES BARTHIUS
Brandeb. Marchicus.

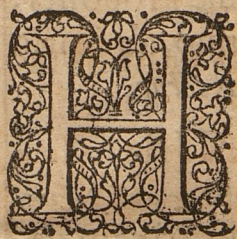
Cantor PAULUS CROPPIUS Berolinensis
Marchicus.

Organicen MATTHIAS MARTIGIUS
Militanus SyL.

EXERCITATIONES

I. Classis.

IN THEOLOGICIS.

Actenus secundam & tertiam Epistolam Divi Johannis Presbyteri & Theologi more consueto exposuit; Itemque ex locis communib. Philippi Melanch. locum de principiis Theologicis, de Deo, de Unitate, de Trinitate, de Filio Dei, de Spiritu Sancto, de Creatione & Providentia, de causa Peccati & Contingentia, de libero arbitrio. Postea ^{ad} ₂₄₁₅ in dictis locis strenue perget.

Pastor.

IN LOGICIS.

Discursum Syllogisticum locis exterioribus ex libro quarto Dn. Philippi

A 2

lippi

lippi informavit; Uberiora præcepta ex
aliis autoribus illis subjunxit. Elenchos
Sophisticos & Stoicorum Aloga tereti-
smata cum Aristotelis textu conjunxit, &
disputationibus publicis, quæ proposita,
ventilanda exhibuit. Denuò ab initio
Logica redauspicabitur. *Rector.*

IN RHETORICIS.

Figuratam orationem per *ῥήματα λέξεως,*
& *ἡρωίας* explicavit. Doctrinam de
compositione periodo, Rythmo &
Charactere ad finem deduxit. Quæ ad
μνήμην & *ὑπόμνησιν* spectant subjunget, & ad
initia Rhetorices regredietur. *Rector,*

IN PHYSICIS.

Physices Aristoteleæ epitomen expli-
cavit usque ad doctrinam de anima,
quam brevi adjuncturus est: & libros
de partibus animalium Aristotelis, in
quibus medium attigit libri 3. cap. 5. ab-
soluturus. *ConRector.*

IN ETHICIS.

Octrinam de amicitia ex 8. & 9. Ethicorum cum libro ultimo ad finem deduxit, Græcum textum Aristotelis cum excerptis Golij cōtendit. Ethica de integro iterum aggressurus est. *Rektor.*

In Lingua Latina

eaque soluta.

Rationem Ciceronis quæ de idoneo constituendo accusatore C. Verris agit, junctis primariis & secundariis ad finem deduxit, artificia Logica & Rhetorica expendit, corollas sententiarum selegit, easque illustravit, imitationem subjunxit, deinceps *περὶ τῆς* actionis primæ Verrinæ proponet. *Sub-Rektor.*

IN LIGATA.

Plautinæ Pseudoli reliquias percurrit.

A 3

&

& Asinariam illi comitem dedit, perre-
cturus in melliniis Plautinis. *Rector.*

Virgilij secundum Æneidos explana-
vit integrum, hujus ingenium cum vena
Homericæ contulit, censuram Scaligeri
acutissimi & aliorum adhibuit, Carmen
memoriæ auditorum inculcavit: ad ter-
tium meditatur accessum. *ConRector.*

JN GRÆCA EAQUE SOLU.

ta Lingua.

Æschinis nobilem orationem contra
Demosthenis coronam explicavit: ad
sectionem illam quatuor temporum se-
cundam substitit. Perget in ea & Demo-
sthenis *ἀπολογίαι* accusationi opponet.
Rector.

JN LIGATA.

Homeri Iliados 6. usque ad catalogum
navium Græcarum deduxit, linguæ
græcæ flores decerpit & Homerum Chi-
um

um cum Mantuano passim contendit, & πολίμα' excussit, & carmen memoriae discipulorum commendavit, quæ reliqua sunt ubi addiderit, ad Iliados γ. descendet.
ConRector.

IN LINGUA HEBRAICA.

Grammaticam Schindleri, necessaria-
maximè seligendo, percurrit & usum
eorum in Psalmis 6. 7. 8. Genesis cap. 1.
vaticiniis de Messia Esa. 9. Mich. 5. mon-
stravit: Redauspicaturus est eandem &
quæ nunc præteriit additurus exercitia,
erunt Psalmus 9. & qui sequuntur. *Con-
Rector.*

Secunda Classis.

IN THEOLOGICIS.

Opus salutis hominum locis doctri-
næ abundantissimum absolvit, in
explicandis præceptis methodo
plana usus est, ac ut memoriae probè infi-
geren-

gerentur operam dedit, ad primum opus
Dei, Providentiam, ejusque locos redi-
bit. *Sub Rector.*

IN DIALECTICIS.

Dialectices Philippeæ Erotemata iterū
absolvit, nec ingenia adolescentum
commentariis tam oneravit, quam præ-
cepta exemplis illustravit: recurrendum
& hic ad principia. *Con Rector.*

IN RHETORICIS.

Præcepta libri primi & secundi dextrè
exposita exemplis ex autoribus, quos
quotidiè audiunt, petitis reddidit notio-
ra & auctiora adjectis iis, quæ a lii Rheto-
res tradiderunt, permutatis auditoribus
eandem docendi viam insistet. *Sub Rector.*

IN MUSICIS.

Musicam pro ut captus discipulum tu-
lit exposuit, & usum qua debuit fide-
litate ostendit. *Cantor.*

IN

In Lingua Latina

eaque soluta.

IN Grammatica ea, quæ spectant ad Prosodiam & Etymologiæ maximam partem, ac Syntaxin verborum, cui græcam pariter adjunxit, diligenter inculcavit, ut porro profit, in reliquis eodem modo perget. *Sub Rector.*

Quinque, quæ restabant Epistolæ Ciceronis lib. 9. ad familiares, uti & u. libri decimi continuavit, delineando ex illis usum Grammaticum, Dialecticum & Rhetoricum. Eadem ratione in reliquis progredietur *Cantor.*

In Oratione Ligata.

EUnuchi lætam Catastrophen attigit, elegantiam sermonis sedulo indicavit Oeconomiam Comicam adjecit, præcepta vitæ excerpfit: In sequentem Comœdiam eandem conferet industriam. *Sub Rector.* B

Extrema lib. I. Æneidos Vergilianæ, splendidum convivium quo exceptit Æneam Dido amoris flamma correpta, addidit: In libro secundo fraudem Sinonis in equi lignei introductione, quam callide suavit, & apertione claustrorum, è quibus egressi urbem incenderunt, detexit, orationes ejus resolvit, & quæ ad verba tam pura, quàm, tropica, ac *ῥημῶδες* *ἄσπετος* pertinent, notavit, quomodo in exercitiis Poeticis audita ad usum transferri possent, monstravit, reliqua erunt æstivalis operæ. *Sub Rector.*

Librum tertium Georgicorum Vergilij, fere ad finem perduxit, & perget in sequentibus, *Diaconus.*

In Lingua Græca.

IN Grammatica, nominum flexiones verborum formationes assiduè tractavit, in verbis in Mi substitit, eandem ab initio repetet. *Sub Rector.*

In

In libello Plutarchi, qui docet, quomodo puer rectè educandus & instituentus sit, adhuc commoratur, usum tam Ety-mologiæ quàm Syntaxeos ostendit, argumentorum locos eruit, ad eum, ut cõformarent scribendi artificium postulavit; ut residua hoc curriculo pertexat, studebit. *Sub Rector.*

Præceptionum Grammatices usum, in Evangeliiis Dominicalibus ostendit. *Cantor.*

Clasfis Tertia.

Symboli Apostolici, Nicæni & Athanasij explicationem pro captu discipulorum frequenter instituit, & ut memoriæ una cum Catechismo Dn. Lutheri, infigerentur, allaboravit. *Cantor.*

In Lingua Latina in.

Grammaticis.

IN Syntaxi & Prosodia Dn. Philippi cum

B 2

ad

ad finem bis contendit, ad Etymologiam
accessum faciet. *Cantor.*

Grammaticam Philippi ad calcem
percurrit, & iterum ad anomala genere
pervenit, in sequentibus perrecturus est.
Organicen.

IN SOLUTA.

IN Lælio usque ad secundam legem de
amicitia processit. Pari dexteritate re-
liqua adjiciet. *Cantor.*

Ciceronis librum quartum Epistola-
rum ad Familiares, exponendo, ejusque
usum præcepta Grammatices & Syntaxe-
os repetendo, & styli Ciceroniani imita-
tionem demonstrando, absolvit: ad li-
brum quintum eadem methodo pertra-
ctandum, finito examine, accessurus.
Diaconus.

Dialogos sacros Castellionis ferè ad
finem exponendo & repetendo deduxit:
quibus absolutis ab initio istos auspicabi-
tur. *Diaconus.*

Libellum de civilitate morum Erasmi
ad metam perduxit, & ab initio rursus
4. paginas memoriæ instillando, concin-
nitatemque morum monstrando absol-
vit, in residuis perrecturus est. *Organicen.*

IN LIGATA.

HEcyra actum secundum & tertium ab-
solvit explicando, usum Grammatici
enodando, & elegantiam latinæ linguæ
inculcando. In Actu 4. & 5. iisdem dili-
gentiæ insistet vestigiis. *Cantor.*

In l. i. Georg. Vergilii 200. versus ex-
ponendo, repetendo, memoriæ inculcâdo,
quantitatem Syllabarum regulas, figuraf-
que Syntaxeos examinando, absolvit, re-
sidua post additurus est, & *ἑπίλογον* sperat.
Organicen.

In Græca Lingua.

Grammaticam Græcam Crusij tertia vi-
ce auspiciatus est, & qua fieri potest faci-
litate ad finem contendet. *Cantor.*

Evangelia Græca & Latina more con-
sueti exponit & repetit. *Diaconus.*

IN ARITHMETICIS.

OMnia præcepta quæ ad Arithmeticam
necessaria, Tertianis proposuit, simul-
que priores Species absolvit: in regula
proportionum adhuc versatur, facto sine
ad regulam societatis & de permutandis
monetis accessurus est. *Organicen.*

IN MUSICIS.

PRæceptis Musices memoriæ juniori-
bus infixis usum notularum motulan-
do unâ textum notulis applicando osten-
dit. *Organicen.*

Cata-

CATALOGUS
DISPUTATIONUM IN ELE-
ctorali Gymnasio Joachimico publicè
propositarum & habitas
rum.

ANNO 1614.

17. Sept. Finito examine disputatum.
ex physicis *de anima rationali* Pras. Conr.
Resp. Ioh. Prætorius Soltq.

24. Sept. ex Eth. *De voluptate*, Praside
Subr. Resp. Ernest. Hedtling. Mittenvv.

1. Oct. ex Logicis *de terminis externis*
Antecedente conseq. Adjunctis signis Pras.
Rectore, Resp. Joh. Mundike.

8. Oct. ex Eth. *de Amicitia*, Pras. Subr.
Resp. Theodorus Rifeberg. Gardel.

15. Oct. ex Logicis *De reliquis terminis*
exteriorib. Simili, pari, Absurdo, necessario,
oppositis, Autoritate, testimonio, Pras. Re-
ctore, Resp. Joh. Mirian. Ruppinensis.

22. Oct.

22. Oct. ex Phys. *de Principiis, Praside*
Conrect. Resp. Laurentius VVideman.

29. Oct. ex Theolog. *de precatione Prasf.*
Pastore, Resp. Joach. Thiele Brandeb.

5. Novemb. ex Ethic. *iterum de amicitia, quæ est societas & communio Prasf.* Subrect. Resp. Michael Poppius Berol.

12. Novemb. ex Theologicis *de pœnitentia Praside Pastore, Respond.* Elias Noflerus Colonia M.

19. Novemb. ex Log. *de practica parte ex lib. 8. Topicorum Prasf.* Rectore Respon. Gvvilielmus Bokelius Stend.

26. Nov. ex Phys. *de natura Praside*
Conr. Resp. Joh. Gabelius Stend.

3. Decemb. ex Physicis *de motu & infinito, Praside* Conrect. Respondebat Johan. Kienischerfius Ratenov.

10. Decemb. ex Ethicis *de amicorum mutuis officiis, Prasf.* Subrect. Respondeb. Joh. Goltfamius Bisenthal.

17. De-

17. Decemb. ex Log. *de fallaciis in genere*
Præs. Rect. Resp. Joh. Lindecius Stendal.

24. Decemb. ex Phys. *de loco & tempo-*
re, sub Conrectoris præf. Resp. Georgius
Bulsius Schiefelbein.

Anno 1615.

7. Jan. ex Theolog. *de vita aeterna* *Præ-*
side Pastore, respondentis vices subiit *Chri-*
stophorus VVachtmannus Bodtlestanus.

14. Jan. ex Ethic. *de amicitia adjunctis,*
sub Subrektoris præsidio Respond. Adam
Lauban Berolin.

21. Ianuar. ex Logicis *de fallaciis in Spe-*
cie præside Rectore, respond. Samuel Gloxi-
nus Regiomont.

28. Ianuar. ex Physicis *de motu & mo-*
tore Præs. Conrect. resp. Christophorus
Florich. Schusan.

4. Februar. ex Ethicis *de voluptate qua*
summi boni comes Præs. Subrektore, resp.
Nicolaus Thomæ Margarimont.

C

11. Feb.

11. Februar. ex sacris *de inferno*, *Praside*
Pastore *resp.* Matthias Hoppius, *Munchbb.*

18. Febr. ex *Logicis de solutione fallacia-*
rum *Praside* Rectore, *resp.* Christianus Pe-
largus *Landsberg.*

25. Febr. ex *Physicis de caelo*, *Praside*
Conrect. *resp.* Elias Nofslerus *Colon.*

4. Martij ex *Ethicis de beatitudine spe-*
culativa, *Praside* Subrect. *respond.* Iohan.
Prætorius *Soltq.*

11. Martij ex *Logicis de Methodo*, *Pras-*
side Rectore, *respondebat* Tobias Kettelbu-
terus *Regiomont.*

18. Martij ex *Physicis de Elemētis in ge-*
nerē, *Praside* Conrectore *resp.* Theodorus
Risebergius *Gard.*

25. Martij ex *Ethicis de patria*, *Praside*
Subrectore, *resp.* Laurentius V Videman-
nus *Regiom.*

Ordo

ORDO
DECLAMATIONUM
ANNO 1614.

Die 5. Oct. An Constantinus rectè fe-
cerit quod bellum Licinio intulerit, *de-
clamarunt,*
Christophorus Florichius Schufanus, *qui
affirmabat,*
Iohannes Merian Ruppin. *negabat.*

Die 19. Oct. *Ex Seneca* An viris bonis
accidere possint mala cum sit providen-
tia, *memoriter recitarunt*
Christophorus Vachtmannus *Podtlest.*
Gvilielmus Bokelius *Stendal.*
Iohan. Prætorius *Soltquell.*
Iohan. Gabelius *Stendal.*

Die 26. Oct. Matrimonium esse Sacra-
mentum oratione soluta
Nicolaus Thoma Margar. defendebat,
Matthias Hoppius Munchb. negabat.

C 2

Die

Die 2. Novemb. An Gibeonitæ rectè fecerint quod Josuam deceperint, *Affirmavit Christianus Pelargus Landsberg.* Fridericus à Borgerstorff *negavit.*

Die 9. Novemb. Davidem rectè fecisse quod panes propositionis urgente necessitate comederit *oratione soluta demonstrabat Laurentius Albinus Landsb.*

Thomas Merkatzius Rupp, *inficiabatur.*

Die 16. Nov. An ad Musarum cultum commodius æstivum an vero Hybernum sit tempus: prius *Elias Noslerus Coloniens. asserebat.*

Tobias Kettelbuter Regiomont. posterius.

Die 23. Nov. Duellum suscipiendum non esse *oratione soluta defendebat Iohannes Pratorius Soltq.*

Die 30. Novemb. Fœminas non posse heroica virtute esse illustres *contendebat Christoph. VVachtmannus Podtlest, Christoph. Florichius negabat.*

Die

Die 7. Decemb. Horatij carmen de arte poetica memoriter recitarunt
Johannes Lindecius Stendaliensis.
Georgius Bulsius Schiefelbein.

Die 14. Decemb. Factum Chusæ quod Davidi maledixerit *Johannes Mundike Berolin.* defendebat.

Die 21. Decemb. Studium Rhetorices laudabat *Gvilielmus Bokelius Stendal.* Vituperabat *Johannes Gabelius Stendal.*

Die 28. Decemb. Hominem non posse absque alimēto externo ad diurnum tempus superesse defendebat *Johannes Merian Ruppin.* Theodorus *Risebergius Gardel.* negabat.

ANNO 1615.

Die 4. Januarij: Nativitatem Salvatoris nostri Elegiaco carmine adornabat *Laurentius Videmannus Regiomont.*

Die 11. Orationem Cypriani de Christi

fti

sti nativitate memoriter recitabat *Iohannes Kienscherf* Ratenov.

Die 18. Felicem Novi anni progressum carmine precabatur heroico *Christianus Pelargus* Landsberg.

Die 1. Febr. Purgatorium oratione soluta *Ioachimus Tiele* Brandenburg. *astruebat.*

Michael Poppius destruebat.

Die 8. Febr. An uxor, quæ ex pacto, si quid alteri obtigerit, alter moreretur, falso à marito missio nuncio de obitu, se præcipitarat, postea vero recreata erat, iussu patris virum relinquere debeat? ex controversia decima Senecæ disceptabant.

Nicolaus Thome Margarim. *Affirm.*

Matthias Hoppius Munchb. *Negab.*

Die 1. Martij In persona Agamemnonis Græcis reversionem à Troja in patriam, *Laurentius VVidemannus* Regiom. *suadebat,* *Ioachimus Thiele* Brandenb. *dis-suadebat.*

Die 8. *Martij* Librum primum *Æneidos* ex *Virgilio* recitabant

Ergebertus Schauminus *Francofurt.*

Iulius Goldbecius *Stendaliensis.*

Iohannes Reinike *Brandenb.*

Die 15. *Martij* De laude amicitiae orationem habebat *Adamus Lauban* *Berolinensis.*

Die 22. *Martij* Miserandam Domini nostri Iesu Christi passionem carmine *Elegiaco* exprimebat *Samuel Gloxinus* *Regismont.*

Die 29. *Martij* Eandem & *Elegiaco* carmine deslebat *Christianus Pelargus* *Landsberg.*

Dominis *Visitatoribus* *Gratias* egit finito *Examine* *Samuel Gloxinus* *Regimontanus.*

F I N I S.

Die 8. Decembris Librum primu[m] Anno
 sex Vigilio recitatur
 Johannes Sebastianus Cantolus
 Iam Goldschmidt Scandalensis
 Johannes R. R. Brandeb.
 Die 11. Martij De ludo supradicto
 ratio cum habeat Johann & Anna Bern
 Invenit
 Die 22. Martij Militerdam Dominum
 nobiliu[m] Christi passionem carmine
 legico exprimitur Johann & Anna Bern
 Invenit
 Die 29. Martij Landen & Fliegare
 carmine delectos Christophum Fliegare
 Landeburg
 Dominus Vinctus Carmine
 anno Examine Johann & Anna Bern
 Invenit

F I N I S

Nh 122

ULB Halle
002 714 272

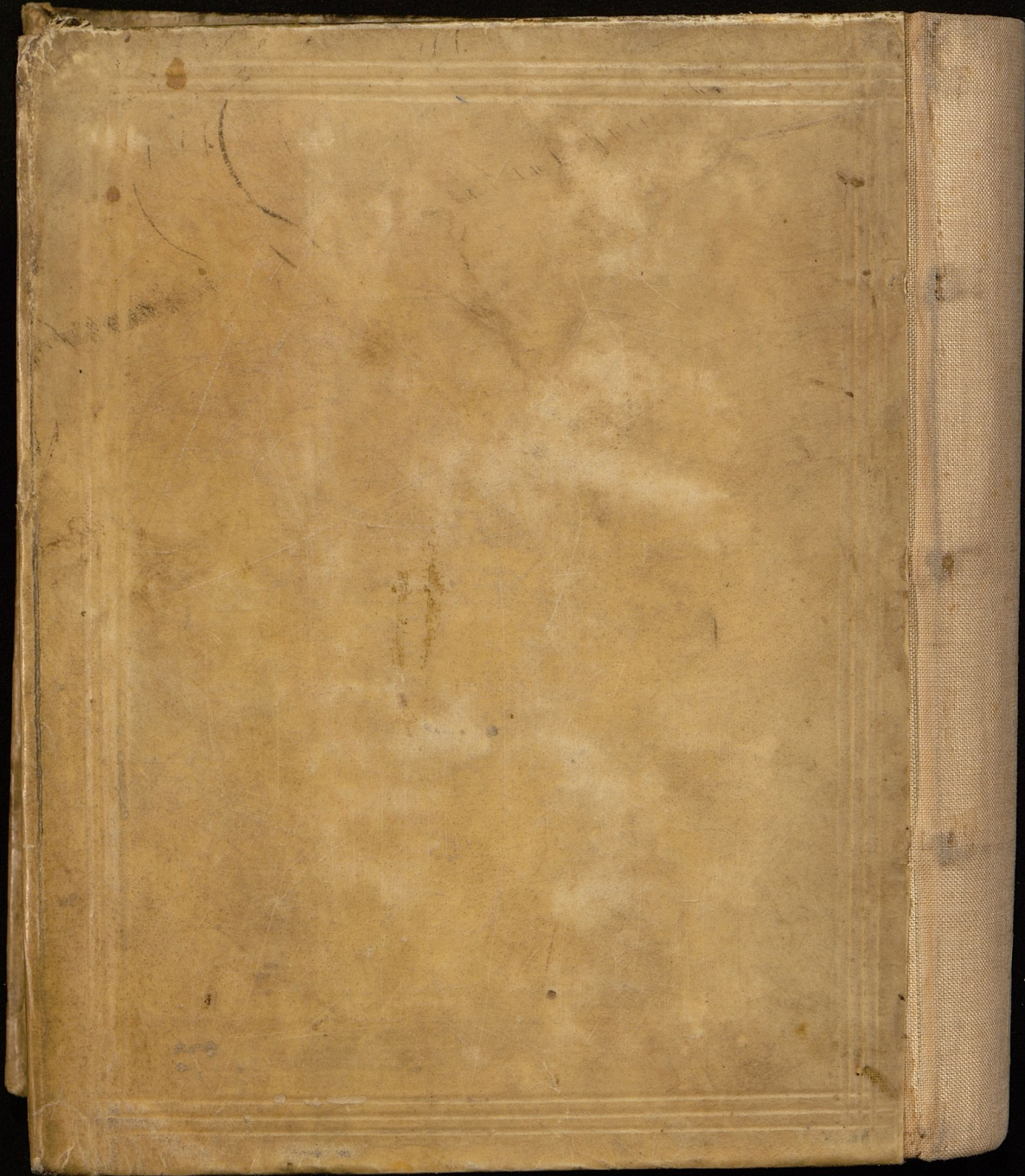
3

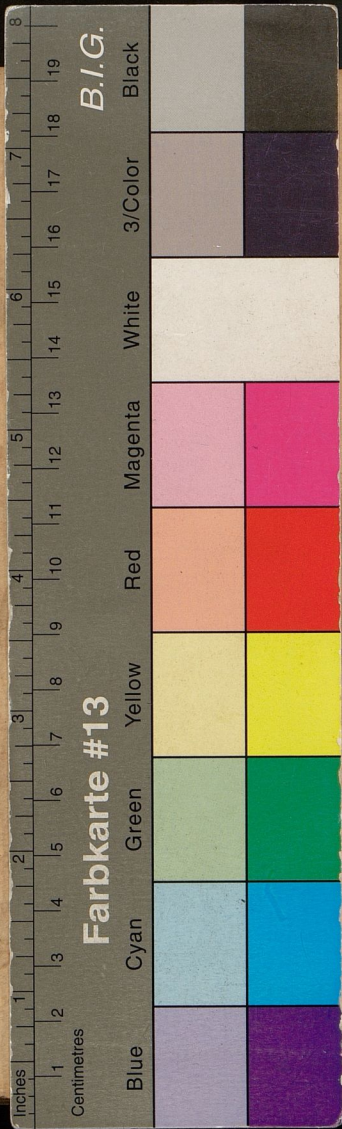

st

1017

ANNI
CI. 15. CXIII. & XV.
EXERCITATIONES

HYBERNÆ

Lectiōibus

Disputatiōibus

Declamatiōibus

publicis

In Electorali Gymnasio

Vallis Joachinicæ

adornata:

^{quibus}
Porro agenda adjunguntur.

Diodorus Siculus Bibliotheca

libr. xij.

Τὴν δὲ ζῆν τὴν φύσιν αἰλιαν ἔσποληπῆσον, τὴν δὲ καλῶς ζῆν τὴν σα
τὴν γραμμὰ των συγκολληθὴν παιδείαν.

Vitam quidem naturæ, bene autem vivendi rationem literis
& disciplinis imputare debemus.

Francofurti ad Oderam,

excudebat

FRIDERICUS HARTMANNUS,

Typographus & Bibliopæga,

ANNO

M. DC. XV.